

ZDRAVOTNICTVÍ V DOLNÍ VLTAVICI

Do roku 1951

K lékaři nutno jezdit rovněž do Horní Plané anebo do ordinačního střediska v Hůrce u nádraží. Přesto, že jsme dosáhli toho, aby lékař dvakrát v měsíci ordinoval přímo v obci / na ošetřovně Čsl.červ. kříže/ v prvním poschodí radnice, je toto mnohdy nedostačující.

Zástupce statku farmář Josef Galbavý navrhuje, aby při ambulanci OUNZ byla ustavena jedna sestra – ošetřovatelka, která by poskytovala první pomoc a ošetřila lehčí onemocnění. Ošetřovnu by byla vybavena léky na náklad statku a ušetřilo by se spoustu času u zaměstnanců statku. Galbavý navrhuje, aby tuto práci vykonávala jeho manželka, která je diplomovanou sestrou. / z jednání rady MNV Dolní Vltavice/

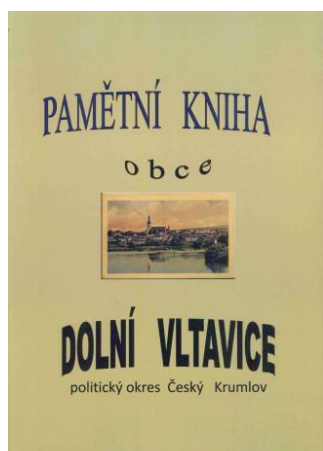
Ve zdravotní péči bylo významnou událostí otevření ošetřovny čsl.červeného kříže v roce 1951, kterou na svůj náklad zařídil statek Kyselov v 1.poschodí budovy MNV.

Čsl.červený kříž pak přidělil do obce ošetřovatelku, která měla správu ošetřovny, poskytovala první pomoc a sledovala vůbec život v obci po stránce zdravotní, t. j. hygienu bydlení, zdravotní stav novorozeňat a dětí vůbec, pomoc matkám a podobně. Když pak byla ani ne po roce Čsl. červeným křížem odvelena pryč z obce a státní statek přestal mít zájem o udržování ošetřovny a doplňování léčivy pro poskytování první pomoci, převzal dozor a správu ošetřovny MNV.

Léčiva jsou od roku 1952 doplňována z prostředků MNV, Státního statku a Čsl.červeného kříže a potřebným poskytují první pomoc samaritáni: Hilda Zadražilová, manželka hajného, Zdeňka Stehlíková, učitelka a František Nejedlý, ředitel školy.

Na podzim v roce 1952 se podařilo místnímu národnímu výboru získat pro Dolní Vltavici *ordinační lékařské středisko*. Do obce začal zajíždět pravidelně každý týden obvodní lékař z Horní Plané a po dvě hodiny vždy ordinoval na ošetřovně a obcházel případné

nemocné. Jeho nedokonalé vybavení pouze na prohlídky a vyšetření, s těžšími a

lékařská činnost se ovšem pro ošetřovny mohla omezit předepisování léků po akutních případy bylo samozřejmě nadále nutné jet do Horní Plané nebo do Hůrky. Přesto našim občanům velmi pomáhaly tyto ordinační dny a lékař před příjezdem do vsi byl často netrpělivě očekáván.

Od roku 1954 byly pro velké pracovní zatížení lékaře, ordinační dny zkráceny na polovinu a lékař dojíždí do obce každé první a třetí úterý v měsíci – samozřejmě kromě vážných a akutních případů, k nimž je volán / z Pamětní knihy Dolní Vltavice – kronikář František Nejedlý – viz foto/

Náhled na zdravotnictví v Dolní Vltavici očima Eriky ZEMANOVÉ v knize- Vzpomínky na mládí aneb Zatopené domovy - 2014

Erika Zemanová při křtu své knihy v roce 2015

Nebyl problém jen s vodou, potravinami, elektrickým světlem v domácnosti, ale velkým problémem bylo i to, že nebyl k sehnání lékař při nemoci nebo při úrazu. Lékař měl v obci za měsíc jen malý počet ordinačních hodin. K pacientovi bylo možno povolat lékaře telefonem, k němuž byl přístup na MNV, na státním statku a pro veřejnost na poště a v hospodě. Stávaly se často úrazy při práci na poli nebo v lese. K nim se z důvodu větší vzdálenosti, nedalo přivolat

lékařskou pomoc. Lékař měl svou ordinaci v Horní Plané a několik ordinačních hodin v Černé, zubař v Hůrce u nádraží. Když nebyl k sehnání lékař, museli odvést pacienta přímo do nemocnice v Českém Krumlově. Auto vlastnil jenom hospodský a na statku byl koňský potah a traktory pro práci na poli. Teprve po roce 1954 si někteří začínali kupovat motorku. Při rychlé pomoci s úrazem se vyhledala pomoc u vojenské roty v Kyselově nebo na státním statku, odtud s koňským potahem odvezli pacienta za doktorem několik kilometrů vzdáleném, anebo i do nemocnice. Dětské úrazy byly časté. Děti si rádi hrály v opuštěných domech. Na jedné půdě si děti hrály a při postrkování spadla dívčina Tonka z výšky a nešťastně se zranila na hlavě. Roztrženou ránu jí na místě zašila paní, která měla v obci funkci Červeného kříže, i takto se řešil úraz. Sousedka vyvařovala pleny a při vylití vody si opařila prsa vařící vodou. Kojící maminku i s miminkem odvezli do nemocnice, tam pobyla několik týdnů. Po propuštění z nemocnice byla její kůže citlivá a praskala, sousedky poradili, aby si jí ošetřovala lněným olejem. I takto babky kořenářky radily podle starých zkušeností. Rychlou pomoc potřeboval i můj bratr, při hraní v prázdné budově projel rukou okenním sklem a rozřízl si tepnu na ruce, z rány krev stříkala. Matka řeznou ránu utáhla šátkem a utíkala pro pomoc k PS vojákům, kteří měli službu na mostě. Vojáci zavolali vysílačkou vojenskou pomoc. Lékař mu řeznou ránu na místě zašil. Při práci v lese se často stávaly i těžké úrazy. Byli to dřevorubci, kteří se učili a pracovali poprvé v lese s nářadím. Úrazy vznikaly u padajícího stromu, ale i při práci sekerou a ruční pilou. V těchto letech nebyly motorové pily. Větve se musely likvidovat pálením, při této manipulaci vznikala úraz popálením. Většinou si každý snažil rány ošetřit sám, také obvodní lékař ošetřil na místě i v ordinaci, komplikované úrazy ošetřili v nemocnici. Ošetření na místě bylo rychlejší, než posílat pacienta několik kilometrů do nemocnice. Vedla jsem koně do chléva a při jeho kroku mi stoupl na mou bosou nohu. Rodiče zjistili, že mohu chodit, proto se s tímto úrazem nešlo ani na rentgen. V mládí se vše rychle zhojí, problém s nohou mi však zůstal. Rodiče svázeli dlouhé klády na voze, který byl sestaven ze dvou částí. Přední část vozu řídili koně, ty popoháněl otec, na zadním dílu vozu bylo ruční řízení, které obsluhovala matka. Vůz s klády vykolejil a převrátil se, zadní konec klád zasáhl matku a přirazilo jí to do bagna, kde zůstala omráčena ležet. Otec musel klády koňmi uvolnit, matku vytáhnout ze sevření klád a začít s oživováním. Voda nikde, jen velké louže, proto je musel použít, aby jí omyl, aby se probrala a tuto vodu použil i k napití. Hlava to vydržela, byla zamáčknutá do bagna, ale rameno, které bylo zasažené, zůstalo zlomené, s ním měla po dlouhá léta problém.

Lékař ve Vltavici – to byl velký problém, často nebyl k sehnání anebo nebyla příslušná léčiva. Např. otec byl ušknut zmijí, potřeboval ošetřit nohu a dostat příslušné sérum, šel tedy na statek, odtud ho však poslali k vojsku na most, kde bylo možno zavolat polním telefonem. Vojáci ho pak odvezli k doktorovi, ten však tvrdil, že má potřebné sérum již propadlé, tak ho na statku naložili na motorku, jeli do Horní Plané, doktor tam nebyl, tak se rozhodli, že pojedou do Krumlova. Cestou potkali doktora i se sanitkou, tátu přeložili, motorkář odjel a sanitka jela pro sérum. Nakonec ho dostal, ale domů ho poslali pěšky, z Horní Plané až do Vltavice je pěkný kousek /14 km/, přišel domů úplně zničený a s horečkou. Protože po dlouhém hledání doktora dostal sérum pozdě a ještě šel pěšky, noha se mu nehojila, za dva měsíce dostal vředy, muselo se znovu do Plané a nohu řezat. Nebylo to jednoduché.

ČERNÁ V POŠUMAVÍ

/ VÝPISY Z KRONIKY OBCE /

Rok 1957

MNV Černá se dne 28. února na svém zasedání usnesl vyjmout ze správy Okresního poštovního úřadu v Českém Krumlově budovu čp. 47, která byla dříve majetkem obce a pak přidělena k účelům pošty.

Jelikož následkem výstavby Lipenské přehrady bude zrušeno Zdravotní středisko v Hůrce, hodlá naše obec zřídit toto středisko v Černé a to v budově čp. 47.

Tento objekt byl přidělen poštovnímu úřadu z důvodů nedostatku finančních prostředků na jeho opravu a tak by objekt postupně začal chátrat. Okresní poštovní úřad má pronajaté místnosti od Výrobní ovocných šťav, které postačují.

Budova čp. 47 je jednopatrová a je zde možnost velmi prakticky umístit oddělené místnosti včetně čekárny pro praktického lékaře, pro zuboléčbu i dětskou poradnu, přičemž každé oddělení by mělo vlastní čekárnu.

- V obci bylo svépomocí občanů zřízeno zdravotní středisko, kde jsou odborní lékaři, zubní technik a poradna pro děti a matky. Po hygienické i zdravotní stránce budova všem lékařům vyhovuje, nutné je však zřídit močůvkovou jímku včetně čistící stanice nebo septiku. Obec však na to nemá síly ani finanční prostředky a tak požádala příslušný podnik, který provádí stavbu Lipenské přehrady, aby jímku včetně čistící stanice provedl z vlastních zdrojů. Dosavadní středisko v Hůrce bylo zrušeno především kvůli stavbě Lipenské přehrady.

Rok 1958

Na jednání rady MNV v září 1958 bylo dojednáno:

V obci bylo svépomocí občanů zřízeno zdravotní středisko, kde jsou odborní lékaři, zubní technik a poradna pro děti a matky. Po hygienické i zdravotní stránce budova všem lékařům vyhovuje, nutné je však zřídit močůvkovou jímku včetně čistící stanice nebo septiku.

Rok 1964

V obci je lékařská stanice Okresního ústavu národního zdraví v Českém Krumlově. Je zde ordinace lékaře praktického, dětského, ženského a zubního. Praktický lékař ordinuje v pondělí, středu a pátek, dětský v pondělí a ve čtvrtek, ženský v pátek a zubní ve středu.

V období rekreační sezony je v naší obci stálá lékařská pohotovost s nepřetržitou službou. Nejbližší lékárna je v Horní Plané, vzdálené 7 km.

Zřízení zubní ordinace

S platností od 16. září ordinuje v obci na zubním oddělení dentista Josef Lachout a to vždy ve středu od 8 do 17 hodin. V dopoledních hodinách přednostně prohlíží školní děti a mladistvé, odpoledne pak pečuje o chrup dospělým občanům.

Rok 1979

V obci je umístěna **pohotovostní zdravotní služba** po celou rekreační sezonu. Mimo toto období je na středisku v Horní Plané. Ovšem podle slov samotných zdravotníků, vyhovuje lépe, kdyby byla pohotovostní služba po celý rok v naší obci.

Platí i nadále, že v obci ordinuje praktický obvodní lékař / v současné době lékařka/ v pondělí, středu a pátek. Ordinační hodiny jsou pravidelně od 7.45 do 9.45 hod., ale často se ordinace protáhne i déle. Ve středu sem dojíždí zubní lékař, který ordinuje celý den.

V pondělí a ve čtvrtek odpoledne má zde ordinaci dětský lékař. Dříve zajížděl i lékař ženský, ale v posledních létech došlo ke zrušení.

Větší množství lékařských odborníků ordinuje v Horní Plané.

V době rekreační sezóny funguje v obci stálá pohotovostní služba.

Praktický lékař ordinuje i nadále 3x týdně a je jím MUDr. Věra Krepsová.

Během sezony je zde však lékař vždy od 16 hodin do 7 hodin druhého dne ráno jako stanice první pomoci.

Lékaři se pravidelně střídají a tak největší přehled o pacientech mají především sestry. Místních pacientů je zde velmi málo, dá se říci, že přes noční hodiny téměř žádní. Zato turistů se zde vystřídá poměrně dost, přes víkend zde ošetří kolem 150 rekreatantů. V době horka se většinou jedná o úpal a úžeh, dochází k drobným úrazům, bolestem břicha, zánětu spojivek a podobně.

Nejvíce přichází rekreatanti z NDR, ti mají lékařskou péči rovněž zdarma, ovšem léky si musí platit. Lékaři mají většinou potřebné léky s sebou, aby pacienti nemuseli jezdit do lékárny v Horní Plané / *dle Jihočeské pravdy ze dne 4.8.1983*/.

Dále zde ordinuje v pondělí, ve čtvrtek a pátek dětský lékař MUDr. Indra s dětskou sestrou Solfronkovou.

Zubní lékař MUDr. Solfronk ordinuje pravidelně každou středu.

Dříve zde býval i ženský lékař, ovšem pro méně vyhovující podmínky, byla tato ordinace zrušena.

Rok 1985

Od roku 1985 nefunguje v naší obci pravidelná nepřetržitá pohotovostní zdravotní služba. Podle orgánů hygieny nejsou dostatečně zabezpečeny hlavní hygienické podmínky a dostatek místností pro personál. Tato služba byla převedena do nově vybudovaného zdravotního střediska v Horní Plané.

V obci nadále zůstává praktický lékař pro dospělé / MUDr. Věra Krepsová/ vždy v pondělí, ve středu a pátek. Dále dojíždí 3x týdně dětský lékař / MUDr. Jan Indra/ a ve středu ordinuje zubní lékař / MUDr. Solfronk/.

Ze strany MNV byly podniknuty určité kroky k možnosti přestavby zdravotního střediska, případně k výstavbě nového v obci v akci „Z“. Zatím však není možno získat požadovaný projekt na výstavbu.

Rok 1986

Obvodní lékař ordinuje v pondělí, středu a pátek vždy od 7.45 hod. do 10.00 hodin. Obvodní lékařkou je MUDr. Věra Krepsová a zdravotní sestrou Čerklová.

Zubní lékař zajíždí do obce ve středu ordinuje od 6.30 do 16.00 hodin a je jím MUDr. Solfronk.

Dětský lékař MUDr. Indra zajíždí do obce v pondělí a ve čtvrtek odpoledne.

Požadavek ve věci přeložení ordinačních hodin na odpolední dobu nebyl realizován, protože by to prý vyvolalo přesun ordinačních hodin v Horní Plané pro závody.

Styk s lékaři je ze strany MNV pravidelný, rovněž i informovanost. MNV požaduje, aby byla realizována rekonstrukce celého objektu z hlediska modernizace poskytovaných služeb. MNV není zatím schopen tuto akci realizovat vlastními silami z důvodu velkého počtu vlastních akcí a pro nákladnost akce. Zařazení do plánu v rámci ONV se zatím nepodařilo zajistit.

Rok 1988

Výstavba nebo rekonstrukce Zdravotního střediska.

V současné době proběhlo jednání s OUNZ Český Krumlov, kde byl zjišťován stav objektu čp.15 a bylo konstatováno, že opravu lze realizovat a že pro UNZ bude tento objekt lepší než turistická ubytovna. Již delší dobu je známá potřeba rekonstrukce stávajícího střediska. Aby naši občané, zejména starší a mladé maminky nemuseli jezdit k lékaři do Horní Plané, jak bylo původně navrhováno, bylo zpočátku rozhodnuto umístit ZS přechodně na ubytovnu. Pro MNV je to však v tomto období samofinancování podstatná ztráta příjmů. Protože kulturní zařízení bude vybudováno až po demolici objektu č.15, bylo oboustranně přistoupeno k náhradnímu řešení. OUNZ přebírá rekonstrukci č.15 na své náklady, v květnu 1989 už by mělo být v provozu toto náhradní ZS. V roce 1990 má být pak dokončeno nově zrekonstruované ZS a pak dojde k demolici objektu č.15, kterou provede Státní statek Frymburk.

Lékařská stanice je stále v nevyhovujícím objektu. Během roku 1988 měla podle tvrzení funkcionářů na plenárních zasedáních započít rekonstrukce. Zdravotní středisko se mělo přestěhovat do náhradních prostorů, byla navržena turistická ubytovna, jinak by museli naši občané dojíždět do Horní Plané.

V roce 1988 se však vůbec nezačalo a v dosavadním objektu se stále ordinuje.

Lékaři a ordinační hodiny:

Obvodní lékařka MUDr. Věra Krepsová – pondělí - 7.30 až 9.00; středa – 7.30 až 9.45;
pátek - 7.30 až 9.15 hod.

Dětský lékař MUDr. Jan Indra - pondělí - 11.00 až 12.30; čtvrtek - 13.15 až 14.15;
pátek - 10.30 až 11.30 hod. v sudém týdnu

Stomatolog MUDr. Solfronk - středa - 6.15 až 13.30 hod.

Lékařská služba první pomoci je v Horní Plané ve všední dny od 16.00 do 07.00 hodin a ve dny pracovního klidu nepřetržitě.

V budově čp.47 bylo zřízeno úplně první Zdravotní středisko, přemístěné z Hůrky. Ordinance zde byly až do roku 1988. Po revoluci byl objekt zprivatizován – v současnosti hotel REX

Budova č.p. byla určena k demolici, od roku 1989 zde však bylo na čas zřízeno zdravotní středisko. Dnes hotel Wizards.

Objekt Mateřské školy, kam byla přesunuta zřivotní ambulance. Definitivně to bylo v roce 1994.

Ordinace pronajata.

Praktickým lékařem pro dospělé obyvatele je v naší obci MUDr.Štítnický. Vedle této ordinace má na starosti i obec Hořice.

Kronika Černá 1998

Ze vzpomínek pamětnice – VLASTA ŽILÍKOVÁ – vystudovaná zdravotní sestra – roč. 1920

Co se týká zaměstnání, tak v mém oboru to v počátku bylo dost svízelné. Místo obvodní sestry v Černé bylo obsazeno, tam pracovala Květa Frolíková a do Krumlova, kde bych možná místo sehnala, bylo zase velmi špatné spojení, protože autobusy jezdily podstatně méně než nyní.

V té době za mnou přišla vedoucí Domova důchodců v Horní Plané, která se dozvěděla, že jsem zdravotní sestra a jelikož jejich sestra odcházela

do důchodu, chtěla abych k nim nastoupila. Měla jsem určitou obavu, zda vše řádně zvládnou, vždyť jsem již několik let v oboru nepracovala, ale protože to nutně potřebovali, tak jsem

souhlasila a pracovala tam rok a čtvrt. Práce tam bylo skutečně dost, byla jsem jediná kvalifikovaná sestra, kromě mě tam byla ještě 60ti letá sanitárka a těžko se to všechno dalo zvládat.

V té době měl Domov důchodců na starosti MUDr. Kreps, který tam chodil i na obědy a ten mě jednoho dne nabídl práci na středisku v Černé, pracovat jako dětská sestra. Ta, která tam dosud sloužila, musela odejít, protože její muž, který byl příslušník PS, byl přeložen. Navíc odcházela na mateřskou dovolenou obvodní sestra Seilerová, manželka zubaře a rovněž ženská sestra byla v jiném stavu.

Celkově však zdravotní středisko nejprve fungovalo v Hůrce, 1x týdně tam ordinoval i zubař. Teprve v roce 1958 začala fungovat lékařská stanice v Černé v domě čp. 47, nyní hotel Rex. Jako první zde ordinoval MUDr. Maňhal a po něm MUDr. Kreps.

Aby tedy MUDr. Kreps nezůstal na obvodě úplně sám, podlehla jsem jeho přemlouvání a z Domova důchodců přešla do funkce dětské sestry. Jenomže jsem vlastně musela dělat i sestru obvodní a zase jsem měla určité obavy o zvládnutí. MUDr. Kreps mě však ujišťoval, že mi ve všem pomůže a tak jsem tam v roce 1964 nastoupila. A skutečně mě nikdy nenechal „ve štychu“.

Tehdy bývala mateřská dovolená šest měsíců a tak se na obvod vrátila sestra Seilerová, vrátila se i ženská sestra a já pokračovala dále jako sestra dětská. Tam jsem sloužila do roku 1968, kdy odešli Seilerovi, já se vrátila na obvod a na dětské přišla nová sestra.

Kromě stanovených obvodních lékařů však se ve službách střídali i ostatní lékaři. Jedním z těch, na které nejvíce vzpomínám byl MUDr. František Tůma. Znal dokonale celý tento obvod, pracoval jako obvodní lékař v Horní Plané a právě, když se přesunovalo zdravotní středisko z Hůrky do Černé, odešel do Vyššího Brodu.

MUDr. Tůma byl typický románový venkovský doktor, prakticky každého znal, o každém všechno věděl, znal jak se která žena jmenovala za svobodna, koho si vzala a podobně.

Když jsem měla službu a sloužil MUDr. Tůma, tak vždycky v našem obvodě udělal mnohem více návštěv, než na kolik původně jel. On mimo plánované návštěvy zašel ještě i k dalším, které znal, podívat se, jak se jim daří, on věděl o každém s čím marodil a na co se léčil, poptat se jak se cítí – prostě pravý správný venkovský doktor.

V roce 1969 odešel MUDr. Kreps a jako obvodní lékař nastoupil MUDr. Hocký. S ním jsem sloužila až do roku 1975, kdy jsem odešla do důchodu. MUDr. Hocký býval velmi často nemocen, byl po operaci páteře a tak ho již v době jeho působení na obvodě zastupovali jiní lékaři, nejvíce však MUDr. Eva Krepsová. Pamatuji si ji ještě jako svobodnou, dívčím jménem Blažková a velmi dobře jsem s ní vycházela. Byla to velmi hodná žena, kterou jsem měla strašně ráda. Sloužila jsem s ní již v důchodovém věku jako výpomoc na nočních službách, stejně tak jako s některými ostatními doktory.

Po odchodu MUDr. Hockého pak nastoupila na obvodní středisko do Černé MUDr. Krepsová trvale. Po jejím odchodu se střídali další lékaři, nejvíce MUDr. Zrněčko, jeden čas zde byl znovu i MUDr. Maňhal, zastupovali i MUDr. Petlán, MUDr. Pečírka a další. Se všemi doktory jsem vždy dobře vycházela“.

Jak bylo již výše uvedeno, došlo po roce 1990 k zprivatizování zdravotnictví. Vedle MUDr. Štítnického se vystřídali i další lékaři. Tím, který však ordinoval již v sedmdesátých letech 20. století a pokračoval i dále byl dětský lékař **MUDr. Jan Indra.**

POZNÁMKA na závěr: Je velká škoda, že se nedochovaly žádné fotografie budov v dřívějším stavu, ani foto lékařů a sester.

ing. František Záhora - 2020